

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

зображеннями інструментів, учні визначають сферу їх застосування), «З яких звуків складається слово?» (навчити дитину вслухатися в слово, чути звуки, з яких воно складається, і визначити послідовність цих звуків), «Чому так трапилось?» (діти повинні поміркувати над проблемою і зробити висновки, установити причинно-наслідкові зв'язки – річка вийшла з берегів і затопила навколишні поля) та ін.

Учитель повинен пам'ятати, що розвивати творчість – означає виховувати в учнівській молоді інтерес до знань, самостійність у навчанні. Дитина буде добре навчатися за умови, коли переживає успіх, хоча б невеликий. Тому не дивно, що дуже цінними щодо успішної соціалізації дитини в освітньому просторі школи є переживання нею ситуацій успіху. Усвідомлення ситуації успіху самим учнем, розуміння її значущості допомагає здоланню своєї боязливості та невпевненості у собі. Тому вже с перших уроків учитель повинен створювати ситуації успіху, зокрема через такий алгоритм їх створення:

«Лінія горизонту». Перший успіх дитини вчитель має відмітити і створити умови для його повторення на більш складному рівні, немов «відсуваючи» лінію горизонту.

«Авансування». Спочатку завдання учень виконує в індивідуальному порядку, наприклад, вдома чи разом з вчителем. Потім подібне завдання виконується ним самостійно в класі, і в цей момент школяр відчуває успіх.

«Радість класу». Емоційний відгук однокласників на успішне виконання завдання учнем.

Отже, цілеспрямована і систематична робота педагога щодо розвитку творчих здібностей дитини є передумовою успішної соціалізації особистості. Лише за умови залучення школярів до творчості можна виховати творчу особистість.

Література:

1. Вознесенська О.Л., Сидоркіна М.Ю. Творча взаємодія з дитиною: [методичні рекомендації] / О.Л.Вознесенська, М.Ю.Сидоркіна. – К.: Міленіум, 2009. – 66 с.
2. Выготский Л. Воображение и творчество в детском возрасте. – М., 1967. – С.7.
3. Калошин В.Ф. Развитие творчости учнів: [методичний посібник] / Калошин В.Ф., Гоменюк Д.В. – К.: 2008. – 111 с.

Несін Ю. М.*

СЕРТИФІКАЦІЯ ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ В УКРАЇНІ

У статті висвітлюються сутність та переваги дипломів DELF/DALF, надається перелік французьких інституцій, що сприяють отриманню сертифікатів, конкретизуються терміни здачі іспитів, уточнюється оцінювання кожного іспиту ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ, виокремлюються рівні володіння мовою відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та опис цих рівнів, акцентується увага на підготовці до складання іспитів.

---

* © Несін Ю. М.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Інтеграційні процеси в Україні потребують досконалого володіння іноземними мовами. Однією з таких іноземних мов є французька – мова міжнародного співробітництва, тому оволодіння нею визначено як один з пріоритетних напрямів подальшого реформування освіти, висунутих Державною національною програмою «Освіта. Україна ХХІ століття», «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання», низкою обласних та регіональних програм [1].

Відомо, що основним призначенням французької мови як конкретної предметної галузі загальної середньої освіти є сприяння оволодінню учнями вміннями й навичками спілкування відповідно до мотивів, мети й соціальних норм мовленнєвої поведінки. Навчально-виховний заклад є тим середовищем, де формуються базові механізми іншомовного спілкування, які в майбутньому випускники зможуть удосконалювати відповідно до власних життєвих потреб. Важливе значення має участь учнів у різноманітних міжнародних конкурсах, робота з автентичними матеріалами, навчання за кордоном, складання іспитів на отримання міжнародних сертифікатів. Саме сертифікати ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ наразі й у подальшому сприятимуть соціальній інтеграції школярів та дорослих в європейську спільноту, «...розвитку кожної окремої особистості» [3, с. 1].

Проблемі сертифікації ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ в Україні присвячені дослідження вітчизняних учених В. Андрющенко, О. Голотюк, І. Зязюна, Л. Зязюна, В. Лащихіної, В. Олійника, Л. Пуховської та ін. Позитивний вплив сертифікації досліджується французькими науковцями М. Альте, Р. Боламом, Д. Гру, Р. Карразом, А. Перетті, А. Простом, М. Сасілотто-Василенко. Європейські вчені П. Згага, Р. Пахоцинський, Л. Тікл також висвітлюють цю тему. Вищезазначені дослідники одностайні в тому, що ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ як офіційні дипломи, що видаються Міністерством національної освіти Франції, є потужним мотивуючим засобом для всіх, хто вивчає французьку мову, спілкується з її носіями.

Метою статті є характеристика сертифікації ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ в Україні для забезпечення успіху у вивченні французької мови.

Слово «диплом» – латинського походження. У сучасному французькому тлумачному словнику ми знаходимо його дефініцію: диплом – це документ, виданий школою, університетом тощо автору, підтверджуючий його (її) ступінь (рівень) навчності [5, с.340].

ДЕЛЬФ – це диплом про вивчення французької мови, ДАЛЬФ – диплом про поглиблене вивчення французької мови.

Французькі інституції «СІЕП», «Національна комісія ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ», «Амбасада Франції в Україні», «Французький Альянс в Україні», «Французький інститут в Україні» сприяють отриманню сертифікатів. Вищезазначені організації піклуються про постійне підвищення рівня володіння французькою мовою учнями нашої країни, про якомога ширше охоплення й залучення до іспитів всіх, хто вивчає французьку мову як першу або як

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

другу іноземну.

Дипломи ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ мають низку переваг, серед яких ми відзначимо:

- наявність шести рівнів володіння французькою мовою за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (ЗЕР);
- оцінювання чотирьох мовленнєвих компетенцій за кожним з рівнів;
- видача дипломів пожиттєво;
- визнання сертифікатів на міжнародному рівні, зокрема, у провінції Квебек (Канада);
- додатковий бонус при вступі до вищих навчальних закладів Франції та франкомовних країн.

Іспити ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ адаптовані до різних категорій користувачів: ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ для всіх категорій користувачів, де міститься тематика загального характеру, адаптована до кола зацікавленості дорослої людини. Пропонуються рівні: A1, A2, B1, B2 – ДЕЛЬФ, C1, C2 – ДАЛЬФ; три сесії: лютий, червень, листопад. Наступні рівні: A1, A2, B1, B2 – ДЕЛЬФ ЮНІОР, – для підлітків від 12-ти до 17-ти років. Тематика адаптована до кола інтересів підлітка; одна сесія – квітень. Існує ще й іспити ДЕЛЬФ – ПРИМ – рівні A1 та A2, розраховані для учнів від 8-ми до 12-ти років. Тематика адаптована до кола інтересів юного користувача; одна сесія – травень.

Велике значення має оцінювання результатів іспитів, тому кожний іспит ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ оцінює:

- усне розуміння (аудіювання) – 25 балів;
- усне висловлювання та діалог – 25 балів;
- письмове розуміння – 25 балів;
- письмове висловлювання – 25 балів.

Відповідно оцінюються рівні від A1 до C2 включно. Мінімальна задовільна оцінка – 50 балів зі 100 можливих 75 балів – добрий, а 100 балів – відмінний результат.

На який рівень записатися потенціальному школяру, бажачому скласти іспити? Пропонуються рівні A1 – A2 (користувач-початківець). Відповідно A1 – ознайомчий рівень. Користувач може розуміти й використовувати прості фрази з повсякденного життя. Можна спілкуватися без ускладнень, якщо співрозмовник говорить повільно і намагається допомогти користувачу представитися або представити когось, поставити прості запитання чи дати прості відповіді на знайомі теми, а також заповнити анкету в готелі.

Рівень A2 – це рівень, мінімально необхідний для життя. Користувач може розуміти фрази та широко вживані вирази в розмовах на знайомі теми (сім'я, робота, купівля товарів). Він може описати простими словами людину, предмет, власне оточення, написати короткі повідомлення та спілкуватися у простих ситуаціях на знайомі теми, проте він не в змозі продовжити розмову далі.

Наступний рівень – B1 (незалежний користувач) – рубіжний рівень. Користувач може впоратися з більшістю ситуацій, у яких опиняється подорожуючий. Він може розуміти основні

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

моменти за умови, що співрозмовник використовує стандартні фрази, і підтримати розмову на знайомі теми з повсякденного життя, розповісти про події, пояснити та коротко обґрунтувати точку зору або проект в усній та письмовій формах.

Просунутий рівень (B2) виявляється в ситуаціях, коли користувач може спілкуватися до певної міри спонтанно й невимушено, що робить можливим діалог з носієм мови. Він може розуміти лекції на знайомі теми, більшість кінофільмів, телевізійних, радіопередач та газетних статей на актуальні теми, розвинути думку усно та письмово на теми, що належать до кола його інтересів.

Якщо всі вищезазначені рівні відносилися до ДЕЛЬФа, то рівні C1 – C2 (досвідчений користувач) мають відношення до ДАЛЬФа. Автономний рівень (C1) простежується у випадках, коли користувач може висловлюватися спонтанно та побіжно, не замислюючись над кожним словом. Він може без зайвих зусиль розуміти довгі промови, телевізійні та радіопередачі, кінофільми, довгі та складні документальні та художні тексти. Користувач може презентувати в усній та письмовій формі чіткі, деталізовані та добре структуровані описи на складні теми.

Нарешті, останній рівень (C2) – досконалий рівень. У межах цього рівня користувач може висловлюватися спонтанно на складні теми, говорити швидко, чітко, використовуючи різноманітну лексику. Він може практично без зусиль розуміти все прочитане або почуте на складні або абстрактні теми, викласти в усній та письмовій формі складні описи та аргументи, чітко відтворити та переказати факти чи аргументи.

Щоби готуватися до складання іспитів ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ, перше, слід знайти кваліфікованого помічника – учителя, викладача французької мови, бажано з великим стажем роботи та з досвідом співпраці з подібними інституціями. По-друге, «Французький інститут в Україні» та «Французький Альянс в Україні» пропонують курси підготовки до іспитів ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ самостійно. По-третє, у медіатеках цих закладів можна знайти підручники та посібники для підготовки до екзаменаційних завдань ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ. Крім того, сайт СІЕП пропонує для всіх бажаючих скласти іспити, використовуючи приклади екзаменаційних завдань. Для запису на іспити слід звернутися до одного з дев'яти екзаменаційних центрів в Україні зі своїм закордонним паспортом. Зазвичай термін проходження іспитів – один тиждень, тому: всім іногороднім бажаючим слід подумати про проживання. Дипломи ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ видаються після успішного складання іспитів протягом півроку. Сертифікати мотивують своїх власників не тільки до подальшого поліпшення рівня знань, а й до використання ними інноваційних педагогічних технологій у процесі вивчення французької мови [2].

Отже, нами висвітлено процес сертифікації ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ в Україні, переваги отримання цих дипломів, діяльність французьких установ, що сприяють отриманню дипломів. Ми конкретизували терміни складання іспитів, уточнили параметри оцінювання кожного іспиту, виокремили рівні володіння мовою

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та зробили їхній опис. Ми намагалися акцентувати увагу на підготовці до складання іспитів. Отримання дипломів ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ є потужним стимулом до подальшого вивчення французької мови, постійного підвищення рівня знань, умінь і навичок, щоби бути мобільними, гнучкими, сучасними, адаптуватися до швидкозмінних умов сьогодення [4].

Наостанок зауважимо, що наші дослідження на цьому не припиняються. У наших планах на майбутнє – висвітлення проблеми адаптації учнів до складання іспитів, психолого-педагогічної готовності школярів брати участь в іспитах ДЕЛЬФ/ДАЛЬФ для подальшого розвитку їхніх інтелектуальних здібностей.

Література:

1. Волкова Н. Педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., стер./ Н. Волкова. – К.: Академвидав, 2009. – 616 с.
2. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник /І. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – С. 1.
4. Фіцула М. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, випр., доп. /М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2007. – 560 с.

Онищук Л. М.*

УЗАГАЛЬНЮВАЛЬНІ ДІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ У ВИПУСКНИХ КЛАСАХ

У статті йдеться про формування екологічної свідомості старшокласників як необхідну складову в підготовці їх до самостійного життя.

Наша епоха увійшла в історію цивілізації не лише як епоха великих досягнень людства в науково-технічному прогресі, освоєнні космосу, розвитку біотехнологій, а й як ера глобальної екологічної кризи. Найближчим часом людству може загрозувати загибель, якщо воно не змінить свого ставлення до природи. Адже дедалі більшою стає деградація природних екосистем, а руйнівні процеси в літосфері, атмосфері, гідросфері проявляються все більше й більше. Урятувати людство може лише нова екологічна філософія життя [Ріо – 92; Ріо – 20].

Зміна ціннісного стереотипу суспільства та суспільної свідомості передбачає трансформацію поглядів та уявлень людини, коли отримані знання й екологічні норми стають власними переконаннями, особистісними регуляторами поведінки. Головним показником сформованості екологічної свідомості є готовність особистості до конкретних конструктивних дій щодо охорони й розвитку природного середовища. Щоденна поведінка людини повинна здійснюватися відповідно до переконань, що впливають з екологічної свідомості, піддаватися критичній оцінці, і шляхом до цього є екологічне виховання – формування

---

* © **Онищук Л. М.**